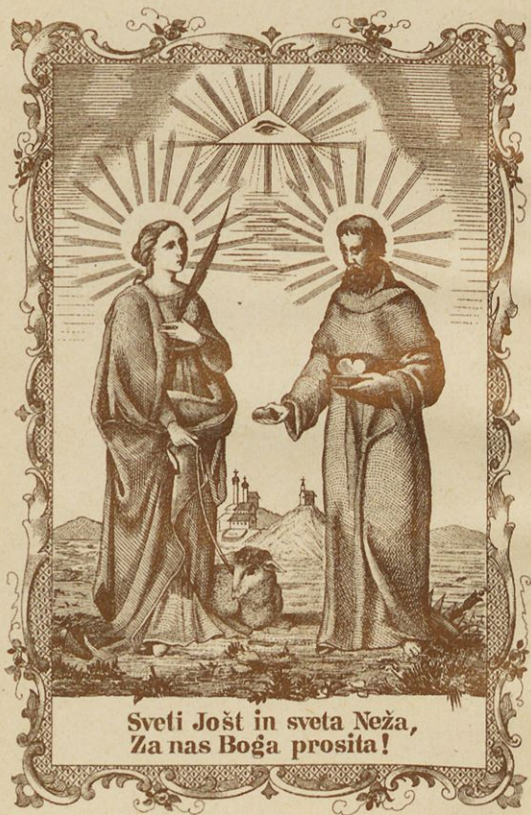

II
C 33577
8

**Sveti Jošt in sveta Neža,
Za nas Boža prosita!**

Božja pot k sv. Joštu,

ali

Češčenje sv. Jošta,

spoznovalca in puščavnika

v fari

sv. Martina pri Kranji na Gorenjskem

z ozirom na

**božjo pot k sv. Joštu na Kumu
na Dolenjskem.**

Večidel po starih nemških bukvicah, ki so bile v letu 1760 z dovoljenjem visoke duhovske gosposke natisnjene.

Yvan Orhovsky

V Ljubljani 1888.

Samozaložba. — Natisnila »Katoliška Tiskarna«.

33577

II, C, q

030029315

I.

Božja pota.

Slovenec je od nekdanj rad hodil na božja pota. Božja pota pa imajo svojo dobro, pa tudi svojo slabo stran. Gotovo je božja pot dobro delo, če ga kristijan iz krščanskega namena začne in krščansko tudi dokonča. Kdo bo tajil, da na božji poti človek ložej svoje posvetne skrbi pozabi, tedaj toliko ložej Bogá prav častí in moli. Človek oprostjen od domačih skrbi ložej bolj globoko v svoje srce pogleda in svoj dušni stan spoznava. In pa, če težave pota, zatajevanje samega sebe, in premissljevanje Bogu daruje, si obilno duhovnega prida za večnost pridobiva. Tudi je gotovo, da je Bog od nekdanj na posebnih krajih, zlasti na hribih, tudi posebné milosti delil. Spomnimo se le na Sinaj, Tabor in goré, ktere je Kristus s svojim naukom in čudeži posvetil; na griče in hribe, kteri so

božji porodnici Mariji in drugim svetnikom božjim posvečeni. Res je na visokem hribu najpripravniši kraj, kjer se duh človekov najložeje od zemeljskega k Bogu povzdiguje. Kakor v podnožji hriba kaj rade goste megle zemljo pokrivajo in solnčnim žarkom branijo, jo razsvetljevati; tako dostikrat hude strasti na ravnoti človeku srce mračijo in omamljajo. Na visokem hribu se dostikrat kristijanum zjasni, in srce se mu za njegov vikši namen okrepča, kakor je na gori zrak in vreme jasno in krepčavno za telo.

Ali nasproti je pa, Bogú bodi potoženo! tudi resnično, da dandanašnji, ko vera peša in čednost umira, so božja pota marsikomu zeló nevarna. Že namen, s katerim se božja pot prične, je dostikrat le zgolj natoren, če ne tudi napačen. Le boljši zrak, lepši razgled, kratkočasno razveseljevanje z znanci in prijatelji vživati, je marsikterim namen božje poti. Ne rečem, da je namen pregrešen; vender taka božja pot za večnost sadu tudi ne obrodi; nasproti pa dostikrat veliko hudega, česar se popred marsikdo ni nadjal. Večkrat se pa namesti duhov-

nega ali saj natornega namena božja pot iz hudobnega namena prične, še hudobniše pa dokonča. Svojim varhom: starišem in drugim izpred oči priti, po poti ložej pijančevati, svojemu pregrešnemu znanju ložej ustrezati: to in kar je temu podobnega, je dostikrat namen začete božje poti. Privzemi še zraven potovanje po noči, prenočevanje po hišah dandanašnjih brezvestnih oštirjev itd. in kmalo lahko veš, kaki je izid dandanašnjih marsikterih božjih potov: Nedolžen na božjo pot, ves pohujšan in v pregrehah z božje poti. To se pač ne pravi na božjo pot hoditi, ampak hoditi Bogu na pot, sebi pa in bližnjemu v gotovo pogubljenje. Zatorej naj bi nobeden, zlasti mladih, brez resnega prevdarka in zanesljive tovaršije starišev ali družih pobožnih sorodovincev ne hodil na daljno božjo pot; ker le prerada se spolnuje beseda starodavnega učenika: „Redko kdaj se posvetijo, kateri veliko romajo.“

Čakaj, krščanski romar! predno ti kaj od sv. Jošta povem, morava še nekaj se zgovoriti. Kaj ne, na božji poti si tu ali tam že večkrat bil? Kaj si pa kaj svojim znancem in prijateljem za spo-

min prinesel? Jaz bi skoraj gotovo smel reči, predno kaj odgovoriš, da med nedolžnimi rečmi si jim tudi strupenega gada prinesel. Se čudiš? Le dobro preglej nakupljeno robo, in če imaš še pošteno srce, ti ne bo težko spoznati. Najdel boš med družim sladkarije, lepo zavite v raznobarvenih papirčkih; zakaj brez tega dandanašnji ne sme nobeden z božje poti domú! Če še nisi, poglej zdaj, predno komu daš, tiste kratke vrstice in napise pisanih sladkarij. Če si pravi kristijan, ti bo rudečica tvoje lica oblila in — — to hočeš bratom, sestram in znancem v spomin dati!? To ti bo res spomin, da se Bogu smili — spomin tvojega spačenega srcá in tvoje umazane duše. Kdor ni pred vedel, kakega žlahtnika in znanca ima, bo po tej sladkariji zvedel. Te ni sram, v cerkvi, morebiti pri spovednici in božji mizi biti, gotovo pa okoli altarja nedolžnega sv. Jošta, ali pa prečiste Device Marije hoditi, zunaj pa okoli satanovih namestnikov z nesramnimi napisi okužene in strupene sladkarije odbirati in kupovati? Tako postaneš tudi ti satanov pomagač in zapeljivec in tvoja božja pot postane res-

nično tebi in drugim prava pot v pekel. Če si še kristijan in si iz neumnosti delal, spovej in poboljšaj se, ter pomni besedo Kristusovo: „Gorjé človeku, po katerem pohujšanje pride.“ — Vam pa prodajalcem take pohujšljive robe le eno besedo — staro znano prislovico rečem: „Kjer Bogu v čast že sveti hram stoji — Si tudi satan šotor prisloni.“ Ravno vaši šotorji okoli cerkvenih stén in vrat z vašo nesramno robo so satanovi šotorji; vi prodajalci pa njegovi namestniki. Če je že Kristus prodajalce nedolžnih, za daritev pripravljenih živalic z bičem iz tempeljna spodil, ne vem kaj bi z vami okoli cerkve storil! „Kdor ima ušesa, naj posluša“ — je tudi beseda Kristusova, rečena trdovratnim Judom. Hočete vi njih bratje in sestre biti?

To kristijan! se mi je potrebno zdelo o božjih potih sploh reči. Naj si vzame vsaki, kar njemu gre in poboljša, kar je bilo pri njegovih božjih potih napačnega, da mu bo božja pot res pot k Bogu, stopinja bližej proti svetim nebesom.

II.

Kratki življenjepis sv. Jošta.

Sv. Jošt je bil rojen na Angleškem. Kdaj ravno, ni gotovo, najbrž v začetku sedmega stoletja; gotovo pa je, da je bil kraljeve rodovine. Njegovi pobožni stariši, kateri so sami za-se vedeli ceniti Eno potrebno, so tudi vedeli svojim otrokom za Eno potrebno skrbeti. Dali so toraj svojega Jošta v neki kloster, da bi se tam ne le potrebnih nauk, ampak tudi krščanskega, pobožnega življenja naučil. Kako je Jošt tu se učil, ubogal in molil, ti kristijan ne mislim pripovedovati, ampak le rečem, da je prav po zgledu Kristusovem rasel v starosti in modrosti pred Bogom in pred svetom. Naj ti to spričuje naslednja prigodba:

Po smrti očeta — kralja Reateli-a je Joštov stareji brat vlado kraljestva prevzel. Že préd začeto vojsko s Francozom je kmalo skončal in z njim mir sklenil, ter si prav krščansko prizadeval ljudstvo očetovsko osrečiti. Prepričal se je kmalo, kako nevarno je kraljevanje za njegovo

izveličanje. Ker je bil tudi on od starišev naučen, za Eno najpred skrbeti, se je zaničevaje ves posvetni blišč in bogastvo vladi odpovedal in šel v bližnji samostan, da bi tam ložej s ponižnostjo in zatajevanjem služil Bogu in skrbel za svoje izveličanje. Ker je bilo zdaj kraljestvo brez vladarja in Jošt drugi kraljevi sin, pridejo poslanci v njegov samostan, pripovedujejo o bratovem sklepu, ter ga prosijo, naj se on na očetov prestol vsede. Jošt se osupnjen vsemu temu čudi, za-se pa prosi osem dni odloga, da si reč dobro premisli. Če pa misliš, ljubi kristijan, da je Jošt, kateri se je bil že naučil vse posvetno srčno zaničevati, premišljeval ali bi vlado in kraljevo čast prevzel, ali ne, se motiš. Ni tega premišljeval, ampak le kako bi se ložej, da bi podložnih ne žalil, kraljevanju odpovedal in kraljevemu blišču za vselej umaknil. Po zgledu vseh pobožnih kristijanov je Jošt gorečniši molil in Boga razsvetljenja prosil. Bil je naglo uslišan. Prigodi se namreč, da se v Rim potujoči romarji v tisti samostan oglasijo in Jošt, kateri je notranji glas Gospodov že poznal, po navdihovanji božjem brž spozna, da se naj-

ložej svetni časti in skrbi za vselej umakne, če z romarji v tujo, neznano deželo gre. Na tihem se romarsko preobleče in pride vsem neznan v glavno francosko mesto. Pariz. Da bi bil še bolj gotovo neznan ostal, hodi od tod proti Rimu le bolj po stranskih potih, dokler ne pride do nekoga velikega gozda. Tù mu posebno dopade in po navdihovanji božjem, katero si zopet z molitvijo sprosi, sklene tù ostati in v tihi samoti Bogu služiti. Mislil je tù ko puščavnik do smrti ostati, ali kmalo se je drugače obrnilo.

Po naključji ali bolj prav, po božji naredbi, ga tù najde vojvoda Hajmon, kterega je gozd bil, in se je z zverinskim lovom kratkočasil. Vojvoda mu prigovarja, naj samoto zapusti in gre na njegov dvor. Po kratki molitvi, brez ktere Jošt nikoli ni ničesa sklenil, ne kaj začel, se vdá in gré z vojvodom. Kaj ne, kristijan! kdo bi to mislil? Jošt očetov prestol, do kterega ima vso pravico, zaničuje in se zato podá celó v tujo deželo; v svoji prvi puščavi sklene do smrti svetu neznan le Bogu služiti in zdaj! — kratke vabljive besede njegov sklep omajajo, zapustí ljubo sa-

moto in gre med šumeči svet. Ali — ne sodi prenaglo. Rečeno je bilo, da je Jošt po molitvi sklenil z vojvodom iti, tedaj ni šel zavoljo časnih namenov, ampak duh božji ga je vodil; previdnost božja je imela s tem posebne namene, kakor boš precej videl.

Sv. Jošt je bil vojvodovim otrokom učenik, enemu celó krstni boter. Bil je ves čas vsem služabnikom in dvorjanom lep zgled, kako more človek v sredi svetá in svetnih opravil vender krščansko in pobožno živeti. Imel je dosti slabih zgledov, kakor so na svetu povsod, bodisi v kmetiški ali gosposki hiši, po mestih in vaseh; pa Jošt je ostal sedem let v sredi svetá — sv. Jošt. In to je bil eden namenov previdnosti božje, ktera je Jošta tù sem pripeljala, pa ne edini. Zraven poduka vojvodove družine, zraven tega, da je vsem dvorjanom kakor luč v temi svetil, je Jošt tù obilno priložnosti imel, se potrebnih vednost naučiti, da je mogel biti mašnik posvečen. In glej, to je bil drugi namen previdnosti božje.

Kmalo potem, ko je Jošt zakrament mašnikovega posvečenja prejel, se poda

zopet v svojo ljubo samoto. Pridružil se mu je neki učenec, kateri se želi od svetega Jošta duhovnega življenja naučiti in mu pri sv. maši streči. Jošt ga rad sprejme in postavi dve hišici za prebivališče, molitev in premišljevanje; postavi tudi majhno cerkvico k časti sv. Martinu, kjer je vsaki dan skrivnostno najsvetejšo daritev opravljal. Popisovalci njegovega življenja nam ravno ne pripovedujejo veliko o njegovi viteški čednosti; vender si pa vsaki lahko misli, kako je Jošt že od mladega duhovnega življenja privajen, zdaj ko je vsaki dan ponavljal presveto daritev in sklenitev s Kristusom, v čednosti rasel in dojemal. Le od ene čednosti ali bolj prav od dveh nam pa vender zgodovina pripoveduje. Bil je namreč do ubogih čez vse milostiv in radodaren, tako, da je tudi svoje in tovariševe potrebe pozabil, zraven pa toliko ponižen, da je miloščino le po tovarišu dajal, da bi ne bil hvaljen. Nate zgled! Enkrat pride berač daru prosit. Jošt nima družega, ko zadnji hleb kruha. Tega učencu zapové na štiri kose razrezati in četrť revežu dati. Čez nekaj časa pride berač zopet in Jošt

zapové mu drugo četrť dati. Ali kmalo pride berač tretjič — kdo bi že ne bil nevoljen? Jošt ne, ampak še celó zapové beraču obe četrťi dati. Učenec, sicer pobožen, pa v čednosti in zaupanji v previdnost božjo ne tako utrjen, se malo jezi in nevoljen pravi: „Kaj bo pa nama ostalo?“ „Za naju bo skrbel Tisti, kteri tudi ptice pod nebom živi,“ ga zavrne Jošt. Bog je res skrbel in — berač pa nobeden drugi ni bil, kakor Kristus sam: — priplavali so štirje čolnici s kruhom, ktere ni človeška roka veslaje vodila. Zavoljo tega čudeža in njegove radodarnosti ima včasih sv. Jošt namesti ribe na štiri kose razdeljen hleb kruha v rokah.

To in več enakih čudežev se je v osmih letih, kar je tû bival, čedalje bolj v okolici razglasovalo; zato je bilo tudi čedalje več ljudi okoli njega, kteri so ali pomoči, ali poduka v duhovnem življenji iskali; marsikteri pa, se vé da, tudi iz gole radovednosti hodili. Jošt moten v svojem premišljevanji, zlasti bojé se, da bi pri toliki hvali sv. ponižnosti ne zgubil, se na tihem v drugo puščavo preseli, kjer je 14 let preživel.

Ko ga pa tû ljudje niso motili, ga čaka druga poskušnja. Skušal ga je in nadlegoval stari zopernik človeštva, kateri po besedah sv. Petra ko rjoveč lev hodi okoli in pazi, koga bi požrl. Vseh njegovih skušnjav v mali romarski knjižici popisovati pač ni mogoče; vender se mi pa, nekaj zavoljo dandanašnje slabe vere, nekaj zavoljo neumnih vraž naslednji opominj potreben zdi: Kristijan! ne bodi pri dandanašnjem, obilnem podučevanji poln starih vraž, da bi vsako nesrečo pri živini ali kjer si bodi satanu in coprnicam pripisoval; pa tudi ne bodi tako neveden ali gosposko-slaboveren, da bi mislil: satan se za človeka ne zmeni, ga ne skuša ali — ga še celó ni. Kristijan! satan še skuša, še škoduje; bodi trezen, čuj in moli. Svetnikov božjih ni le z notranjimi skušnjavami motil in zapeljeval, ampak dostikrat jih je tudi telesno mučil in hotel s tem od čednosti odvrniti. Spomni se le, kaj sveto pismo o Jobu ali kaj zgodovina o sv. Antonu puščavniku in neštevilno drugih pripoveduje. Tudi sv. Joštu se je enako godilo. In ker ga satan z vsemi skušnjavami nikakor ni mogel premotiti, se je

spremenil v groznega drakona, ga vedno nadlegoval in poslednjič nevarno v noge ugriznil, kar je Jošta zraven drugih duhovnih namenov napotilo tukajšnjo samoto zapustiti.

Ko pa Jošt, družega prebivališča iskaje, po gozdu sem ter tje hodi, sreča svojega starega znanca in pomočnika vojvodo Hajmona. Oba hodita nekaj časa vkupaj, kramljaje o nekdanjih in božjih rečeh. Vojvodo začne žeja grozno trpinčiti, da se zadnjič ves truden v senco nekega drevesa vleže in zaspi. Jošt poklekne in moli; molil je tudi za svojega dobrotnika, ki se mu je prav srčno smilil. Poln zaupanja v Boga zasadi svojo romarsko palico v zemljo in brž prikipi vrelec bistre vodé, kateri vojvodu in njegovim žejo ugasi, in od tistega časa je imel studenček zdravilno moč.

Jošt se potem od vojvode loči in obrne proti morju, kjer se v neki prijazni dolinici vseli. Tù postavi dve kapelici ss. apost. Petru in Pavlu v čast, ter zopet v vednem premišljevanji in zatajevanji Bogu služi.

Če si je tudi Jošt prizadeval, svoje čednosti in dobra dela pred svetom skrivati, in se, da bi njegovo spokorno življenje svetu neznano ostalo, že trikrat v drugi kraj preselil, se je vendar glas njegove svetosti in čudežev čedalje bolj razširjal, da ga poslednjič zvedó tudi sv. oče papež Martin I. Nalašč pošljejo papež Martin poslanca z lastnoročnim pismom do Jošta, ter ga vabijo v Rim priti. Jošt, dasiravno nerad, svojo ljubo samoto zapusti, se vendar iz ponižne pokorščine brž v Rim napoti; ker želja sv. očeta papeža mu je bila povelje. Ko srečno v Rim dospé, se večkrat s svetim očetom papežem pogovarja o krščanstvu in njegovem razširjanju in preganjanju, o popolnosti, duhovnem življenju itd. Obema je bilo to v največjo tolažbo in duhovni prid; ker Jošt se je kmalo potem preselil v boljšo deželo, papež pa, ravno tisto leto vjeti po krivovernem cesarju Konstans-u II., v pregnanstvo, kjer so čez dve leti tudi umrli. — Po kratkem bivanju v Rimu Jošta Duh božji, kateri ga je tako očitno celo življenje vodil, navdihuje, naj Rim zapustí in se zopet v

svojo samoto podá. Brž gre Jošt k papežu, jim razodene voljo božjo in jih ponižno prosi, da mu privolijo v samoto podati se. Papež mu dovolijo in ga bogato s svetinjami obdarujejo.

S tem neprecenljivim zakladom se Jošt odpravi iz Rima. Po poti se ogiblje, kolikor mogoče, obljudenih krajev, ker ljudstvo ga je, kjer ga je spoznalo, ko svetnika častilo. Na tem potu ga je tudi Bog s čudeži slavil. Tako se bere, da med drugimi je bila neka sleporojena deklica v spanji opomnjena, da naj si oči in obraz z vodo umije, v kateri si bo popred Jošt roke umival. Stori tako in pri tisti priči spregleda. Ko pobožni vojvoda Hajmon zvé, da se Jošt z neprecenljivim papeževim darom njegovi okolici bliža, mu gre z vso ponižnostjo in spoštovanjem naproti, ter ga prosi, da naj svetinje shrani v nekdanji kapelici sv. Martina, katero je vojvoda dal zidati in razširiti. Jošt stori tako; in ko je potem daritev sv. maše na novem altarju Bogu opraviljal, se je prav razločno, da so vsi pričujoči čuli, glas zaslišal: „Ker si, zvesti moj služabnik Jošt, zaničeval svetno bogastvo in čast, ter si

iz ljubezni do Boga izvolil rajše v hiši Gospodovi zaničevan biti, kakor prebivati v šotorji grešnikov, in si zato zapustil očetov prestol, deželo in prebivalce, boš dobil nevenljivi venec v nebesih in boš vedno tudi češčen na zemlji.“

Kdo bo tu popisoval, s kakim začudenjem in s kolikim spoštovanjem do sv. Jošta je klečeče ljudstvo poslušalo glas nebeški! Jošt sam skoraj ni mogel skrivati veselega čutila svojega izvoljenja; ali, kakor je svetnikom vselej bilo lastno, zato ni bil neskrben, ampak še podvojil je čuječnost, poste, molitve in druga spokorna dela. V takem pripravljani in pokori, dasi, kakor celo življenje kaže, svete krstne nedolžnosti ni bil zapravlil, ga mirna in presrečna smrt preseli k njegovemu Izveličarju v l. 653, kakor zgodovinarji sploh trdijo. Njegovo sv. telo je bilo čez 60 let popolnoma nestrohljivo najdeno in kakor živo-spéče videti.

Kakor v življenji, po enoglasnem potrjenji zgodopisnikov, ne bi bilo skoraj mogoče vseh čudežev naštetih in popisati, ktere je sv. Jošt delal, tako je bilo tudi po njegovi smrti. Njegov grob je bil pri-

bežališče in vir milosti slepim, gluhim, hromovim, — z besedo: vsem pomoči potrebnim; celó mrtvi so bili k življenju obujeni. Naj povem le dva čudna zgleda in sicer meniha Janeza in nekega otroka. Menih Janez je bil po nesreči v reki utonil. Po zaupnem priporočevanju svetemu Joštu je čez dva dni živ in zdrav prišel iz vode. Zgodopisnik Surij trdi, da je menih Janez o njegovem času še živel. Za sklep povem še čudno prigodbo, ktera se je blizo njegovega groba zgodila. Neki oča in posestnik je sv. Jošta posebno častil in vsako leto k njegovemu grobu romal, ter sebe in svoje sv. Joštu v varstvo izročeval. Enkrat se ravno od tod domu vrne in ko blizo doma pride, vidi vse svoje pohištvo v plamenu. Hiti kar more, da bi vsaj svoje dete Teodata smrti rešil, ako bi ne bilo že v varnem kraji. Ravno prav je še prišel, da dete reši in zibelko v bližnjo kapelico postavi, ter otroka sv. Joštu izročevaje k požaru nazaj hiti. Ali nič ni bilo več oteti; ogenj je vpepelil vse njegovo posestvo in tudi kapelico, kjer je zibelka stala. V omamljivi dušni britkosti oče zine neumno

besedo, da sv. Jošta ne bo nikdar več častil, tudi ne več k njegovemu grobu romal. Gré k otroku, da bi saj nezgorele ostanke pobral in pokopal. Ali glej čudo! Zibelka stoji nad žarečim ogljem videzno nepoškodovana. Razveseljeni oče vzame dete v svoje naročje, obžaluje svoje prejšnje besede, in zibelka spraznjena — se upepeljena razsuje.

III.

Čast sv. Jošta v poznejših časih.

Naj še k večji časti sv. Jošta in obilnišemu duhovnemu pridu kristijanov pristavim: da kakoršni čudeži so se godili pri grobu sv. Jošta, so se godili tudi na krajih, kateri so njemu posvečeni. Neka nemška knjižica o božji poti sv. Jošta nad Kranjem, izdana l. 1760 z dovoljenjem ljubljanskega vis. čast. škofijstva, našteva od l. 1730 do 1760, tedaj le od 30 let, 158 prečudnih ozdravljenj in nenavadne pomoči v raznih potrebah, nesrečah, boleznih in celo obujenje mrtvih, saj vsem dozdevno mrtvih. Tudi knjižica

opomni, da se je tû neštevilno grešnikov spokorilo, pri katerih je bilo pred vse zastonj. Da se pa takih zgledov ne more veliko pripovedovati, vsaki lahko sam vé, in tudi lahko vé, zakaj da ne. Vender knjižica štiri zglede grešnikov pové, kateri so poprej leta in leta v največjih hudobijah živeli ter božjeropno sv. zakramente prejemali; tukaj pa, kakor so sami razglasovali, so ali po srčnem priporočevanju, ali nekteri tudi po prikazni sv. Jošta prejeli milost resničnega spreobrnjenja. Knjižica pristavlja, da vsa prečudna ozdravljenja in uslišanja so bila še le potem v farne bukve zapisana, kadar so jih prejemniki sami razglasovali in so bili z več drugimi pričami pripravljene resnico s prisego potrditi. Koliko je med tem pravih čudežev, koliko ne, ne gré drugemu, kakor le katoliški cerkvi razsoditi — njeni sodbi bodi tudi vse izročeno. Gotovo pa, dokler ni bila o časih cesarja Jožefa božja pot in bratovščina sv. Jošta uničena (štela je v 30 letih 180 tisoč vpisanih), ni zastonj vsako leto 30 do 40 tisoč vernih sv. zakramentov prejemalo.

Dne 30. 10. 1609 je v kof Hron venov porvelil (reconsecrata) cerk
sv. Jošta na kumu in cerkev sv. Vsega (reconsecrata) v istem l.
1603 je vavjo trejito, 7 kputij je bilo takoj mrtvih, brez 50 vec ali
kristovovarik; l. 1607 jo je zdela zopet zavala in požgala (ceusta); pri
poveci varanju Enake čudne prigodbe se slišijo med
je bilo naroc
nih 26 du
hovitov
braz 13.000
venitov
(Prof. Pankaj
Capitab, 260-
265) 22. arh.

Enake čudne prigodbe se slišijo med ljudstvom tudi o božji poti sv. Jošta na Kumu. Tako n. pr. o dveh kupcih, ki sta bila od razbojnikov vsega oropana in od Kumskih romarjev na poti bolj mrtva ko živa v ranah in krvi najdena.

Komaj so jima rane zmite in se iz nezavednosti prebudita, ter slišita od sv. Jošta in se mu srčno priporočita, vstaneta popolno ozdravljena in gresta najpred na Kum se sv. Joštu osebno zahvalit. Več zgledov ne morem pristavljati, kajti vse je bolj temno in negotovo, ker so dotična pisanja in bukve v nekem požaru zgorela. Zastonj pa tu (blizo 4000 čevljev visočine) gotovo ni bilo toliko poslopij za romarje in duhovne, dve cerkvi s kapelico, osem zvonov, katerih veliki tehta 36 centov, in drugih reči pripravljenih in omišljenih. O časih cesarja Jožefa je bila tudi ta božja pot zatrta in cerkev zelo oropana.

Pa — znabiti je že komu dolgo na jeziku — zakaj se pa zdaj o takih čudežih ne sliši, kakor v starodavnih temnih časih? Kristijan! naj te zavrnem z drugim prašanjem: Zakaj pa zdaj ni take

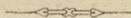
pobožnosti? Tako bi se dalo še marsikaj prašati, pa — rajše rečem: Čudeži se še godijo; roka Gospodova še ni prikrajšana; priprošnja svetnikov božjih toliko veljá danes, kakor včeraj; le kristijani nimajo več takega zaupanja. In če so dobroto prejeli, nimajo več hvaležnosti jo spoznati in razglasovati; in če bi tudi, saj svet ne verjame več (znabiti sami obdarjeni tudi ne): vse se je le primerilo — pripetilo — naključilo in Bog zna kaj še — le previdnost božja nima več na svetu opraviti. Pri takem značaju romarjev so čudeži nemogoči. Vender pa še enkrat rečem: Čudeži se godijo — saj po duhovno. Če je tudi res pri božjih potih dandanašnji veliko napačnega, vender marsikteri ravno tû na pravo pot pride, ravno tû duhovno spet oživi, ki je leta in leta za Boga in večnost mrtev bil. Tako duhovno obujenje ali vstajenje je po besedah nekega učenika večje čudo, kakor telesno mrtve k življenju obudovati — kar lahko vsak vé in veruje, kdor vé dušo in telo, duhovno in telesno življenje prav ceniti. Se vé, da vse to je le Bogu najbolj

znano in da se vse to zamore tudi doma v zakramentu sv. pokore zgoditi; vendar pa je tudi res, da se ob takih priložnostih še večkrat zgodi in res je, da „Bog je velik in prečuden v svojih svetnikih“.

Krščanski romar! to ti bodi zadosti, da poznaš božjo pot — da poznaš svetnika, kateri se pri nas po Dolenjskem in Gorenjskem — vrjetno tudi po drugih deželah časti — z božjo potjo. Kako ti gré božjo pot opravljati, da ti bo izveličavno, Bogu in svetnikom v čast, poglej še enkrat prvo stran. Življenjepis sv. Jošta pa beri počasno — saj je tako kratek — in poglej tudi dobro svoje srce in življenje, če si sv. Joštu kaj podoben, da zveš tudi: ali smeš upati ali ne, se z njim enkrat v nebesih veseliti. „Če bomo Jezusu podobni v njegovem trpljenji, mu bomo tudi podobni v njegovi časti“, govori sv. Pavel o posnemanju Jezusovega življenja; to, krščanski romar! naj ti velja o posnemanju sv. Jošta. Naukov iz njegovega življenja ne bom več tù pristavljaj; njegov življenjepis je najboljši nauk. Glej vendar posebno in

premisli njegovo ponižnost . . . njegovo zatajevanje samega sebe . . . njegovo zaničevanje svetne časti in blagá . . . njegovo pokoro. Posebno pa — in to moram še za sklep omeniti — glej, kako je sv. Jošta previdnost božja vedno vodila. Videl si, kako na vsaki strani, pri vsakem njegovem delu, je bilo rečeno: To in uno je storil po navdihovanji božjem. Znabiti ti je ugovor že na jeziku: Ko bi mene Bog tako prečudno vodil, bi tudi drugače živel. Kristijan! če to resnično misliš, kakor se večkrat resnično sliši, pač nimaš nobenega zaumena o božjem navdihovanju in božji previdnosti. Pač je res, da Bog vsakemu posebne gnade daje: enemu več, drugemu manj — enemu tako, drugemu drugače. Ali Duh božji vodi vsakega, kdor se voditi dá. Pa tudi poslušáš glas božji? Tudi ubogaš — storiš po tem? Kolikokrat ti je Bog glasno v srce govoril: Poboljšaj se, zapusti pregrešno znanje! Si ubogal? Kolikokrat si dobro slišal: Bodi ponižniši, opusti prevzetno obleko, bahanje? Si storil tako? Kolikokrat ti je močno na ušesa donelo: Moli več, hodi večkrat k sv. ob-

hajilu. Si pa tudi šel? Vse si znabiti preslišal, vse iz nemar pustil, kaj čudo, če je tudi navdihovanje božje utihnilo, ker bilo je vedno brez vspeha. Kristijan! dobro pomisli, kaj delaš! Ko bi bil sv. Jošt tako delal, bi ga mar zdaj častili? Tedaj moli pobožno in zaupljivo k velikemu prijatelju božjemu sv. Joštu, pa posnemaj ga tudi. Tako bo tudi tvoja božja pot Bogu in sv. Joštu k časti, in tvoji duši k zveličanju.

Litanije k sv. Joštu, mašniku in spoznovalcu. *)

Gospod usmili se nas!

Kriste usmili se nas!

Gospod usmili se nas!

Kriste sliši nas!

Kriste usliši nas!

Oče nebeški vsegamogočni Bog,

Sin vsega sveta rešnji Bog,

Sveti Duh resnični Bog,

Sveta Trojica en sami Bog,

}

usmili se
nas!

*) **Opomba.** Pri očitni Božji službi se ne smejo moliti ali peti nobene druge litanije, kakor le samo litanije vseh svetnikov in Matere Božje ali lavretanske. (Zbor sv. obredov 8. svečana 1631.)

- Sv. Marija,
 Sv. Mati Božja,
 Sv. devic Devica,
 Sv. Jošt, sin kraljevi,
 Sv. Jošt, pravi zgled krščanske mladine,
 Sv. Jošt, od otročjih let pravi premagovalec satana, sveta in mesá,
 Sv. Jošt, mladenič v letih, popolni mož v čednostih,
 Sv. Jošt, častitljivi begun iz očetove hiše in dežele,
 Sv. Jošt, prečuden zgled in tovariš pobožnih romarjev,
 Sv. Jošt, prebivališče sv. Duha in božjega navdihovanja,
 Sv. Jošt, posebni ljubivec svete samote,
 Sv. Jošt, živ zgled vsem puščavnikom,
 Sv. Jošt, prečuden zgled sv. ponižnosti,
 Sv. Jošt, zgled radodarnosti in usmiljenja,
 Sv. Jošt, zgled in učenik duhovnega življenja,
 Sv. Jošt, živ zgled družbinega in samotnega življenja,
 Sv. Jošt, zgled zatajevanja samega sebe,
 Sv. Jošt, pribežališče ubogim,
 Sv. Jošt, oko slepim,
 Sv. Jošt, podpora hromovim, "
 Sv. Jošt, jezik mutastim,
 Sv. Jošt, posebni pomočnik v suši in požarih,
 Sv. Jošt, mogočni pomočnik vsem nadložnim in stiskanim,

za nas Boga prosí!

Sv. Jošt, ki je Bog tvojo svetost že v
življenji s čudeži slavil,

Sv. Jošt, ki je Bog tvojo svetost z očitnim
glasom razodeval,

Sv. Jošt, ki si nedolžno dušo Zveličarju
v roke izročil,

Sv. Jošt, ki je Bog tvoj grob z neštevil-
nimi čudeži častil,

Sv. Jošt, ki je Bog tvoje vredno češčenje
vselej z obilnimi gnadami poplačeval,

Sv. Jošt, veliki prijatelj božji in naš po-
močnik,

za nas Boga prosil!

Bodi nam milostiv, zanesi nam, o Gospod!

Bodi nam milostiv, usliši nas, o Gospod!

Vsega greha,

Dušnih in telesnih, časnih in večnih
zlegov,

Zalezovanja peklenškega sovražnika,

Pregrešne ljubezni posvetnega in samega
sebe,

Napuha, lakomnosti in požrešnosti,

Duha nečistosti,

Sovraštva in jeze,

Lenobe in mlačnosti v molitvi in službi
božji,

Lenobe v spolnovanji krščanskih čed-
nost,

Zanemarjanja tvojih svetih navdihovanj,

Neskrbnosti za izveličanje svoje duše,

Trdovratnega in nespokornega srca,

Nagle in neprevidene smrti,

Večnega pogubljenja,

reši nas, o Gospod!

Mi ubogi grešniki,
 Da vse stanove v svoji sv. službi po-
 trdiš in ohraniš,
 Da duhovsko in deželsko gosposko vodiš
 in razsvetljuješ,
 Da se na naše prijatelje in znance mi-
 lostlivo oziraš,
 Da vse častilce svojih svetnikov blago-
 sloviš,
 Da krščansko mladost v poštenosti in
 čistosti ohraniš,
 Da zakonskim krščansko ljubezen in edi-
 nost dodeliš,
 Da vse vdove in sirote tolažiš,
 Da nas v čednosti stanovitne ohraniš,
 Da nam na prošnjo sv. Jošta v vseh
 dušnih in telesnih potrebah pomagaš,
 Da nam srečno zadnjo uro dodeliš,
 Da vsem vernim dušam v vicah večni
 pokoj dodeliš,
 Da nas uslišiš,

te prosimo, usliši nas!

Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ, zanesi
 nam, o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ, usliši
 nas, o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ, usmili
 se nas, o Gospod!

Kriste sliši nas!

Kriste usliši nas!

Gospod usmili se nas!

Kriste usmili se nas!

Gospod usmili se nas!

Oče naš . . . Češčena si Marija . . .
 Prosi za nas, sv. Jošt,
 Da bomo vredni Kristusovih obljub.

Molimo.

1.

O dobrotljivi in usmiljeni Bog, ki si s ponižnim češčenjem svojih svetnikov sam češčen, pohlevno te prosimo, da vsi, kateri tvojega velikega služabnika sv. Jošta častimo, po njegovem zasluženju in tvoji neskončni milosti vso potrebno pomoč za dušo in telo, ter rešenje vseh časnih in večnih nadlog dosežemo. Po neskončnem zasluženju Jezusa Kristusa Gospoda našega, kateri s teboj in sv. Duhom vred živi in kraljuje Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

2.

Vsegamogočni večni Bog, kateri si kristijanom v pomoč in tolažbo sv. Jošta s prečudnimi gnadami v življenju in po smrti povikševal, dodeli nam milost, da po zvestem posnemanju njegovega sv. življenja tudi njegovo mogočno priprošnjo

v življenji in o smrti uri občutimo, ter
tebe z njim vekomaj hvalimo in molimo.
Amen.

Oče naš . . . Češčena Marija . . . petkrat.

Pesem o sv. Joštu.

1.

Sveti Jošt, ti cvet kraljevi!
Trudni romarji te kličemo,
Se v nadlogah, bridki revi
Ti v prošnje zročujemo:
Oh, poslušaj petja mili glas,
Prosi ti Boga za nas!

2.

Služil si Bogu v puščavi,
Zanič'val bogastva kratki bliš,
Hodil si po stezi pravi,
Jezusov si vselej ljubil križ,
Nas učil za dušo prav skrbet',
Če čmo srečno kdaj umret'.

3.

Čednost si v samoti skrival,
Nisi maral za posvetno čast,
V ojestrem postu malo vžival;
Si okušal pa nebeško slast,

